

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 196/2010-50

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. novembra 2010 v senáte zloženom z predsedu Milana Lalíka, zo sudcu Petra Brňáka a sudkyne Mariany Mochnáčovej prerokoval prijatú sťažnosť D. B., T., zastúpenej advokátkou JUDr. Ľ. R., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie vecí v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C/192/1994 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C/192/1994 porušil základné právo D. B. na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie vecí v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. D. B. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 5 000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré j e Okresný súd Trnava p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky u k l a d á zaplatiť trovy právneho zastúpenia D. B. v sume 254,88 € (slovom dvestopäťdesiatštyri eur a osemdesiatosem centov) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. Ľ. R., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Trnava j e p o v i n n ý uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia v sume 254,88 € (slovom dvestopäťdesiatštyri eur a osemdesiatosem centov) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 196/2010-29 zo 7. septembra 2010 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť D. B. (ďalej len „sťažovateľka“) pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C/192/1994.

2. *Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že „... je účastníčkou konania vedenom pred Okresným súdom... pod sp. zn.: 9 C 192/1994, ktorého predmetom je vyporiadanie zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Obdobie od podania žalobného návrhu dňa 26. júla 1994 do 4. novembra 2003 v konaní pred Okresným súdom... sp. zn.: 9 C 192/1994 a najmä plynulosť konania súdu v tomto období z ústavného hľadiska, teda posúdenie či spĺňa ústavné atribúty v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy..., bolo predmetom ústavnej sťažnosti sťažovateľky na Ústavnom súde... vedenej pod sp. zn.: III. ÚS 10/04, o ktorej sťažnosti rozhodol Ústavný súd... nálezom, ktorým vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy... prikázal Okresnému súdu... konaní vedenom pod sp. zn.: 9 C 192/1994 konať bez zbytočných prietahov. Odo dňa 19. mája 2004 do dňa podania tejto ústavnej sťažnosti uplynulo ďalších 6 rokov. V priebehu tejto doby Okresný súd... konal nasledovne:*

Dňa 14. 9. 2004 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené za účelom pribratia znalca na ocenenie vypořádavaných nehnuteľností. Dňa 26. 10. 2004 súd vydal uznesenie o pribratí znalca. Dňa 15. 8. 2007 súd pribral uznesením nového znalca, ktorý vypracoval znalecký posudok a tento aj odovzdal v decembri 2007. V podaní zo dňa 11. 1. 2008 sťažovateľka vyjadrila svoj nesúhlas s vypracovaným znaleckým posudkom. Následne bolo vytýčené pojednávanie na deň 25. 2. 2008, ktoré bolo odročené na základe žiadosti právnej zástupkyne sťažovateľky z dôvodu nedostatku času na prípravu pojednávania, keďže právne zastúpenie prevzala 3 dni pred termínom pojednávania. Ďalšie pojednávanie vytýčené na deň 28. mája 2008 bolo odročené za účelom, aby odporca preukázal svoju solventnosť. Pojednávanie vytýčené na deň 7. 9. 2009 bolo následne odročené na účelom uzatvorenia zmluvy na krátku lehotu t. j. na deň 16. 9. 2009. Pojednávania vytýčené na deň 19. 10. 2009 a 30. 11. 2009 boli odročené na žiadosť sťažovateľky zo zdravotných dôvodov. Na poslednom pojednávaní dňa 15. 2. 2010 obidve strany navrhli ustanoviť znalca za účelom vypracovania kontrolného znaleckého posudku. Uznesenie o pribratí znalca súd vydal dňa 30. 3. 2010...

Z popísanej chronológie úkonov Okresného súdu... vyplýva, že v konaní sa vyskytli obdobia, kedy súd neučinil žiadne procesné úkony smerujúce k meritórnemu ukončeniu sporu. Subsekvencne však aj to, že od roku 1994 nebol vo veci samej vynesený rozsudok.

Sťažovateľka sa teda aj po druhý krát obrátila na Ústavný súd..., lebo náprava očakávaná po náleze Ústavného súdu III. ÚS 10/04 sa nedostavila. Sťažovateľka konštatuje, že imperatív vyslovený Ústavným súdom v náleze III ÚS 10/04 vo výroku, ktorým prikázal Okresnému súdu... vo veci sp. zn. 9 C 192/1994 konať bez zbytočných prietáhov súd ignoroval o čom svedčí jednoduchý fakt - uplynutie ďalších šiestich rokov bezvýsledného naťahovania doby konania.“.

3. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné práva sťažovateľky... na prerokovanie a rozhodnutie vo veci bez zbytočných prietáhov upravené v článku 48 ods. 2 Ústavy... ako aj jej právo na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru v konaní vedenom pred Okresným súdom... sp. zn. 9 C 192/1994 bolo porušené.

Prikazuje sa, aby Okresný súd... vo veci sp. zn. 9 C 192/1994 konal.

Súd priznáva sťažovateľke podľa článku 127 ods. 3 Ústavy... finančné zadosťučinenie vo výške 7000 €.

Súd priznáva odmenu a náhradu hotových výdavkov právnej zástupkyňi...“

4. Svoju žiadosť o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľka odôvodnila tým, že „... ochrana práv nebola rýchla a účinná... V napadnutom konaní pretrváva stav právnej neistoty evidentne spôsobený prietahmi v konaní. Navyiac súdne konanie je vedené viac ako šesťnásť rokov a zjavne odporuje princípu primeranosti dĺžky súdneho konania...“.

5. Na základe výzvy ústavného súdu č. k. I. ÚS 196/2010-34 zo 14. septembra 2010, ktorá bola okresnému súdu doručená 21. septembra 2010, okresný súd mal možnosť vyjadriť sa k sťažnosti v stanovenej lehote 14 dní od doručenia výzvy. K sťažnosti sa okresný súd nevyjadril z dôvodu, že spis sa nachádza na odvolacom súde.

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich

vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia práva podľa označených článkov ústavy a dohovoru. Prerokovanie sťažnosti na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie veci (napr. I. ÚS 157/02, I. ÚS 66/03).

II.

7. Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností, vyjadrení účastníkov konania, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil v podstatnom takýto priebeh a stav konania v predmetnej veci:

Sťažovateľka 6. júla 1994 podala okresnému súdu žalobný návrh proti odporcovi R. B. o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva. Podanie okresný súd zaevidoval pod sp. zn. 9 C/192/1994.

O návrhu sťažovateľky na prietahy v predmetnom konaní rozhodol ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 10/04-46 z 19. mája 2004.

Po vynesení nálezu okresný súd vo veci vykonal tieto úkony:

- 14. septembra 2004 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito pre účely ustanovenia znalca na ohodnotenie nehnuteľnosti,

- 26. októbra 2004 okresný súd vydal uznesenie č. k. 9 C/192/1994-341, ktorým ustanovil Ing. J. L., znalca z odboru stavebníctva, odvetvia oceňovania nehnuteľností, ktorým mu uložil v lehote 30 dní vypracovať znalecký posudok. Sťažovateľke a odporcovi okresný súd uložil v lehote 15 dní zložiť preddavok na trovy spojené s podaním znaleckého posudku,

- 23. novembra 2004 odporca vzniesol námietku proti osobe znalca a podal odvolanie proti uzneseniu o povinnosti zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania,

- krajský súd uznesením sp. zn. 11 Co/329/2005 z 28. februára 2006 potvrdil uznesenie okresného súdu v napadnutej časti týkajúcej sa preddavku na znalečné,

- okresný súd uznesením č. k. 9 C/192/1994-371 z 18. júla 2006 rozhodol, že znalec Ing. J. L. nie je vylúčený z vypracovania znaleckého posudku,

- 14. novembra 2006 sudca dal pokyn kancelárii, aby vyzvala znalca Ing. J. L., aby do jedného mesiaca vypracoval znalecký posudok (znalec zásielku neprevzal – nesprávna adresa),

- 8. februára 2007 sudca dal pokyn kancelárii, aby vyzvala znalca Ing. J. L., aby do jedného mesiaca vypracoval znalecký posudok (znalec zásielku neprevzal – nesprávna adresa),

- 15. marca 2007 dal sudca kancelárii pokyn, aby vyzvala znalca Ing. J. L., aby do jedného mesiaca vypracoval znalecký posudok (znalec zásielku prevzal 28. marca 2007),

- 9. mája 2007 okresný súd urgoval znalca Ing. J. L., aby do jedného mesiaca vypracoval znalecký posudok (znalec zásielku neprevzal),

- odporca podaním okresnému súdu 4. júla 2007 upozornil na pried'ahy v konaní a navrhol, aby vo veci bol vykonaný pokus o zmier,

- okresný súd listom z 13. júna 2007 požiadal Obvodné oddelenie Policajného zboru P. o doručenie písomnosti znalcovi Ing. J. L.,

- 19. júla 2007 Obvodné oddelenie Policajného zboru P. vrátilo okresnému súdu listovú zásielku, pretože sa ju nepodarilo doručiť znalcovi Ing. J. L., lebo pri doručovaní nebol zastihnuteľný a pre písomnosť sa nedostavil,

- 30. júla 2007 Ing. J. L. oznámil okresnému súdu, že mu bol pozastavený výkon znaleckej činnosti Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky a zapožičaný spis sp. zn. 9 C/192/1994 vrátil,

- 15. augusta 2007 okresný súd vydal uznesenie č. k. 9 C/192/1994-394, ktorým ustanovil Ing. J. Š., znalca z odboru stavebníctva, odhadu hodnoty nehnuteľností a uložil mu v lehote dvoch mesiacov vypracovať znalecký posudok; sťažovateľke a odporcovi okresný súd uložil v lehote 15 dní zložiť preddavok na trovy spojené s podaním znaleckého posudku,

- odporca 6. novembra 2007 podal okresnému súdu sťažnosti proti osobe znalca Ing. J. Š.,

- 27. novembra 2007 okresný súd požiadal znalca Ing. J. Š., aby sa vyjadril k námietke zaujatosti,

- 17. decembra 2007 znalec Ing. J. Š. predložil okresnému súdu vypracovaný znalecký posudok spolu s vyúčtovaním odmeny a nákladov spojených s vypracovaním znaleckého posudku,
- 28. decembra 2007 sa znalec Ing. J. Š. vyjadril k sťažnosti odporcu,
- 31. decembra 2007 okresný súd zaslal znalecký posudok sporovým stranám na vyjadrenie,
- 11. januára 2008 sťažovateľka sa vyjadrila k spracovanému znaleckému posudku,
- 16. januára 2008 okresný súd nariadil termín pojednávania na 25. február 2008,
- 25. januára 2008 odporca zaujal stanovisko k vyjadreniu sťažovateľky k znaleckému posudku,
- 5. februára 2008 sťažovateľka podala okresnému súdu podanie vo veci samej s priložením listinných dôkazov,
- 25. februára 2008 okresný súd spísal zápisnicu zo súdneho pojednávania, ktoré odročil na neurčito, sporovým stranám uložil, aby v lehote 15 dní oznámili, či došlo k uzavretiu mimosúdnej dohody,
- 6. marca 2008 odporca okresnému súdu oznámil, že k mimosúdnej dohode nedošlo,
- 14. apríla 2008 okresný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky, aby sa vyjadrila, či na podanom návrhu trvá, a zaslala plnú moc na zastupovanie navrhovateľky pod hrozbou poriadkovej pokuty,
- 7. mája 2008 sťažovateľka okresnému súdu oznámila, že na podanom žalobnom návrhu trvá a predložila plnú moc pre právnu zástupkyňu na zastupovanie pred súdom,
- 13. mája 2008 okresný súd nariadil pojednávanie na 28. máj 2008,
- 28. mája 2008 okresný súd spísal zápisnicu zo súdneho pojednávania a po vypočutí sporových strán pojednávanie odročil na neurčito, odporcovi uložil, aby v lehote 15 dní písomne oznámil, kedy bude schopný preukázať svoju solventnosť na vyplatenie navrhovateľky z nehnuteľnosti a predloženie zoznamu hnutel'ných vecí, ktoré mu zostali,
- 6. júna 2008 odporca predložil okresnému súdu prísl'ub S., a. s., B., na poskytnutie úveru a predložil zoznam hnutel'ných vecí,
- 15. júla 2008 odporca sa dodatočne vyjadril k znaleckému posudku znalca Ing. J. Š.,

- 18. júla 2008 odporca požiadal o odstránenie nedostatkov v znaleckom posudku znalca Ing. J. Š.,
- 21. júla 2008 sťažovateľka podala odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. 9 C/192/1994-531 z 25. júna 2008, ktorým jej uložil zložiť preddavok na trovy znaleckého posudku,
- 6. augusta 2008 odporca zaujal stanovisko k odvolaniu sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu č. k. 9 C/192/1994-531 z 25. júna 2008,
- 14. augusta 2008 okresný súd predložil spis Krajskému súdu v Trnave (ďalej len krajský súd“) na rozhodnutie o podanom odvolaní,
- krajský súd prevzal spis 19. augusta 2008 a zaevidoval ho pod sp. zn. 24 Co/212/2008,
- 19. augusta 2008 odporca podal sťažnosť na pracovníkov okresného súdu, že mu neumožnili nazrieť do súdneho spisu sp. zn. 9 C/192/1994,
- 20. augusta 2008 odporca požiadal o odstránenie nedostatkov v znaleckom posudku znalca Ing. J. Š.,
- 3. septembra 2008 odporca požiadal o vykonanie dokazovania kontrolným znaleckým posudkom,
- 17. septembra 2008 krajský súd vrátil okresnému súdu spis bez meritórneho rozhodnutia ako predčasne predložený na rozhodnutie,
- 2. októbra 2008 okresný súd požiadal znalca Ing. J. Š. o doplnenie znaleckého posudku,
- okresný súd vydal 11. novembra 2008 uznesenie č. k. 9 C/192/1994-571, ktorým doplnil výrok v uznesení č. k. 9 C/192/1994-531,
- 4. decembra 2008 odporca podal odvolanie proti uzneseniu č. k. 9 C/192/1994-571 z 11. novembra 2008,
- 23. decembra 2008 sa súdny znalec Ing. J. Š. vyjadril k odvolaniu odporcu,
- 31. decembra 2008 súdny znalec Ing. J. Š. okresnému súdu oznámil, že nemohol vypracovať doplnok k znaleckému posudku, lebo uznesenia č. k. 9 C/192/1994- 531 a č. k. 9 C/192/1994-571 nenadobudli právoplatnosť,
- 12. februára 2009 znalec Ing. J. Š. predložil okresnému súdu znalecký posudok č. 2/2009 spolu s vyúčtovaním svojej odmeny a hotových výdavkov,

- 17. februára 2009 okresný súd vyzval sporové strany, aby sa v lehote 15 dní vyjadrili k znaleckému posudku,

- 5. marca 2009 okresný súd predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o podanom odvolaní odporcu proti uzneseniu č. k. 9 C/192/1994-571,

- krajský súd prevzal spis 6. marca 2009,

- 10. marca 2009 odporca podal vyjadrenie k znaleckému posudku č. 2/2009,

- krajský súd uznesením č. k. 24 Co/50/2009-655 z 28. apríla 2009 odmietol odvolanie odporcu proti uzneseniu č. k. 9 C/192/1994-571,

- 2. apríla 2009 znalec Ing. J. Š. zaslal okresnému súdu opravu vyúčtovania znalečného,

- 10. júna 2009 okresný súd nariadil termín pojednávania na 7. september 2009,

- 10. augusta 2009 odporca predložil okresnému súdu návrh na doplnenie dokazovania,

- 7. septembra 2009 okresný súd spísal zápisnicu z pojednávania a bez uvedenia dôvodu pojednávania odročil na 16. september 2009, sporovým stranám uložil predložiť návrh súdneho zmiernu,

- 16. septembra 2009 okresný súd spísal zápisnicu z pojednávania (navrhovateľka ani jej právna zástupkyňa neboli prítomné) a bez uvedenia dôvodu pojednávania odročil na 19. október 2009, sporovým stranám uložil v lehote 7 dní oznámiť, či došlo k uzavretiu súdneho zmiernu,

- 16. septembra 2009 odporca predložil okresnému súdu návrh dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva,

- 19. októbra 2009 okresný súd spísal zápisnicu z pojednávania (sťažovateľka sa ospravedlnila z neúčasti na pojednávani a pojednávania bolo odročené na 30. november 2009),

- 27. októbra 2009 odporca doručil okresnému súdu stanovisko k veci,

- 25. novembra 2009 sťažovateľka ospravedlnila svoju neúčasť na súdnom pojednávani z dôvodu kúpeľnej liečby a požiadala o odročenie súdneho pojednávania,

- 30. novembra 2009 okresný súd spísal zápisnicu z pojednávania a odročil pojednávania na neurčito,

- 30. novembra 2009 odporca upozornil okresný súd na prieťahy v konaní,

- 7. januára 2010 okresný súd nariadil termín pojednávania na 15. február 2010,
- 11. februára 2010 odporca podal námietku zaujatosti proti znalcovi Ing. J. Š.,
- 13. februára 2010 sťažovateľka navrhla dokazovanie kontrolným znaleckým posudkom,
- 15. februára 2010 okresný súd vykonal pojednávanie, na ktorom vypočul sporové strany a pojednávanie odročil na neurčito pre účely vykonania znaleckého dokazovania,
- 3. marca 2010 odporca doručil okresnému súdu vyjadrenie vo veci samej,
- 4. marca 2010 okresný súd vyzval odporcu na predloženie dôkazov na svoje tvrdenia,
- 26. marca 2010 odporca predložil okresnému súdu zoznam investícií do nehnuteľnosti,
- okresný súd uznesením č. k. 9 C/192/1994-739 z 30. marca 2010 ustanovil Ústav súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline ako znalca, aby v lehote 2 mesiacov vypracoval znalecký posudok na určenie všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti, a uložil sporovým stranám, aby v lehote 15 dní zložili preddavok na trovy spojené s podaním znaleckého posudku,
- 13. apríla 2010 odporca vzniesol námietku, aby sťažovateľka uhradila preddavok na trovy znaleckého dokazovania, ktorý jej bol uložený uznesením č. k. 9 C/192/1994-531,
- 20. apríla 2010 sťažovateľka podala odvolanie proti uzneseniu č. k. 9 C/192/1994-739 z 30. marca 2010,
- 4. mája 2010 sťažovateľka požiadala okresný súd o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov,
- okresný súd 14. mája 2010 požiadal S., T., o informáciu, či sťažovateľka poberá dávky nemocenského poistenia, odkedy a v akej výške,
- 4. júna 2010 S., T., oznámila okresnému súdu, že sťažovateľka je práceneschopná a poberá nemocenské dávky,
- 8. júna 2010 odporca predložil okresnému súdu vyjadrenie k ustanoveniu znalca a k tvrdeniam sťažovateľky,
- okresný súd uznesením č. k. 9 C/192/1994-769 z 29. júna 2010 nepriznal sťažovateľke oslobodenie od platenia súdnych poplatkov,

- 27. júla 2010 sťažovateľka podala odvolanie proti uzneseniu č. k. 9 C/192/1994-769 z 29. júna 2010,
- 13. septembra 2010 okresný súd predložil krajskému súdu spis na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľky proti uzneseniu č. k. 9 C/192/1994-769 z 29. júna 2010,
- krajský súd prevzal spis 21. septembra 2010 a zaevidoval ho pod sp. zn. 10 Co 330/2010.

III.

8. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

9. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C/192/1994 došlo k porušovaniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd už vo veci prietáhov v označenom konaní rozhodoval na základe sťažnosti sťažovateľky. O porušení jej základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy rozhodol nálezom č. k. III. ÚS 10/04-46 z 19. mája 2004.

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho

záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

11. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa

čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

12.1 Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, predmetom konania vedeného okresným súdom je rozhodovanie o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Vzhľadom na nutnosť nariadenia znaleckého dokazovania možno napadnuté konanie považovať po skutkovej stránke za zložitejšie. Samotnú skutkovú zložitosť však nemožno dávať do súvislosti s pretrvávajúcou neefektívnou činnosťou okresného súdu. Po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov.

12.2 Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd pri preskúmaní spisu nezistil okolnosť, ktorou by sťažovateľka očividným spôsobom prispela k zbytočným priet'ahom v konaní.

12.3 Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, bol postup samotného okresného súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku jeho postupu došlo k porušeniu uvedeného základného práva, ústavný súd zistil, že to tak je, a to napriek tomu, že plynulému postupu nebránila žiadna zákonná prekážka v konaní (II. ÚS 3/00, III. ÚS 46/04). Ústavný súd zároveň pri posudzovaní prihliadal aj na § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Vychádzajúc z predloženej sťažnosti a z pripojených dokumentov, ako aj zo stanovísk účastníkov konania a na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd konštatuje predovšetkým neefektívne správanie okresného súdu, ktoré v spojitosti s celkovou dĺžkou súdneho konania (viac ako 16 rokov) a už konštatovanými priet'ahmi

ústavným súdom (nález sp. zn. III. ÚS 10/04 z 19. mája 2004) mali za následok zistenie ďalších priesťahov (od júna 2004), pretože okresný súd nevykonával úkony smerujúce k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka nachádzala.

13. Ústavný súd sa priklonil k názoru sťažovateľky, že k zbytočným priesťahom v konaní došlo, aj keď v predmetnej veci okresný súd určité úkony vykonal. Okresný súd však vzhľadom na celkovú dĺžku konania a už uvedené rozhodnutie ústavného súdu o zistených priesťahoch nekonal sústredene a efektívne, keď doteraz vo veci meritórne nerozhodol. Okresný súd si teda nezvolil taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa sťažovateľka obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

14. Podľa § 8 zákona č. 36/1967 Zb. o znalcoch a tlmočníkoch v znení neskorších predpisov (účinného do 31. augusta 2004) znalci sú povinní vykonávať znaleckú činnosť riadne a v určenej lehote. V zmysle § 17 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 263/1996 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 36/1967 Zb. o znalcoch a tlmočníkoch v znení neskorších predpisov, pri vyžiadaní znaleckého alebo tlmočnickeho úkonu štátny orgán v medziach ustanovených zákonom uloží znalcovi alebo tlmočníkovi lehotu, v ktorej má úkon vykonať. Pred uložením lehoty podľa okolností treba so znalcom alebo s tlmočníkom prerokovať, či môže v požadovanej lehote úkon vykonať. Obdobne zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov účinný od 1. septembra 2004 (ďalej len „zákon o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch“) v § 16 ods. 2 písm. b) ukladá znalcovi povinnosť vykonávať znaleckú činnosť riadne a v určenej lehote. Okresný súd ako zadávateľ mal podľa § 16 ods. 4 zákona o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch pred vykonaním úkonu znaleckej činnosti prekonzultovať so znalcom znalecké otázky, prerokovať uplatnenie nároku na preddavok podľa § 2 ods. 6 písm. a) a možnosti znalca vykonať úkon znaleckej činnosti v požadovanej lehote.

15. Okresný súd vo veci formálne konal, keď nariadil opakovane súdne pojednávania (28. mája 2008, 7. septembra 2009, 30. novembra 2009), ktoré napokon

odročoval. Neefektívne konanie okresného súdu možno vidieť aj v období od 18. júla 2006 (po rozhodnutí o tom, že znalec Ing. L. nie je vylúčený z vypracovania znaleckého posudku) až do 15. augusta 2007 (13 mesiacov), keď okresný súd uznesením č. k. 9 C/192/1994-394 ustanovil za znalca Ing. Š., hoci podľa uznesenia okresného súdu sp. zn. 9 C/192/1994 z 26. októbra 2004 bola Ing. L. uložená povinnosť vypracovať znalecký posudok v lehote 30 dní. Okresný súd sa uspokojil len s formálnymi urgenciami znalcovi na predloženie znaleckého posudku, avšak bez využitia akéhokoľvek poriadkového opatrenia, prípadne účinnejšej komunikácie s ním (telefonicky, mailom), z ktorej by bol skôr zistil, že tomuto znalcovi Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky pozastavilo činnosť. Z uvedeného vyplýva, že okresný súd nevyužil možnosti, ktoré mu zákon umožňoval na odstránenie prieťahov v konaní.

16. Z dosiaľ vykonaných úkonov súdu vyplýva, že okresný súd bol v spore sťažovateľky v podstate nečinný. Nečinnosť okresného súdu charakterizuje konanie vedené pod sp. zn. 9 C/192/1994 ako celok, a preto ústavný súd nepovažuje za potrebné hodnotiť sporadické úkony okresného súdu. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C/192/1994 došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

17. Aj napriek zisteniu ústavného súdu, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom, neprikázal mu, aby vo veci sp. zn. 9 C/192/1994 konal bez zbytočných prieťahov vzhľadom na to, že táto povinnosť mu už bola uložená nálezom ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 10/04 z 19. mája 2004 (m. m. I. ÚS 232/05, IV. ÚS 187/05, II. ÚS 96/06, IV. ÚS 45/07, IV. ÚS 99/07). Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto rozhodnutia.

18. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Sťažovateľka v sťažnosti žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 7 000 €, ktorú odôvodnila takto: „*V napadnutom konaní pretrváva stav právnej neistoty evidentne spôsobený prieťahmi v konaní. Naviac súdne konanie je vedené viac ako šesťnásť rokov a zjavne odporuje princípu primeranosti dĺžky súdneho konania...*“ Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 9 C/192/1994 a berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu ústavný súd považoval priznanie sumy 5 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde (bod 2 výroku nálezu).

19. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Úspešným sťažovateľom vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom. Advokátka vykonala 2 úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, spísanie a podanie upresnenia sťažnosti 16. júla 2010. Odmena za jeden úkon právnych služieb v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) je 1/6 z výpočtového základu 721,40 €. Za jeden právny úkon patrí advokátke odmena 120,23 €. Ústavný súd priznal úhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a upresnenie sťažnosti a jej podanie) v sume 240,46 € (za dva úkony právnej služby) a 2 x 7,21 € režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky). Celková odmena advokátky za právne zastúpenie pred ústavným súdom predstavuje sumu 254,88 €. Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet

právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde). Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

20. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. novembra 2010